

In de kijker: Bart Noels
In memoriam Ernest Warlop
Nieuwe consulent bij CBV
Nieuwe bibliothecaris in Staden
Ger Schmoekprijs voor poëzie
BDV-prijs voor thesaurus

In de kijker: Bart Noels

Bart Noels (°1972) nam op 1 januari 2004 het roer over van Paul Vancolen als bibliothecaris van de Openbare Bibliotheek Kortrijk. Paul is onlangs met pensioen gegaan, na een loopbaan van 36,5 jaar als stadsbibliothecaris. Naast de stadsbibliotheek was ook de Kortrijkse bewaarbibliotheek een prioriteit van de vorige bibliothecaris. Aan Bart Noels de vraag hoe hij, als socioloog met nagenoeg geen voorkennis van bibliotheekwerk, na enkele maanden ervaring tegen de sector aankijkt.

- *Wat heeft u ertoe bewogen om in de bibliotheeksector te gaan werken?*

Bart Noels: Na mijn studies sociologie heb ik nooit in een bibliotheek gewerkt, maar ik heb wel enkele jobs gehad waarvoor enig contact met de bibliotheekwereld vereist was. Zo gaf ik in de tweede helft van de jaren 1990 als assistent aan de KU Leuven het vak 'Samenleving; feiten en problemen: oefeningen' (het vroegere 'heuristiek') aan studenten van de eerste kandidatuur, en daarbij kwam – uiteraard – het opzoeken van informatie aan bod. Ook als journalist heb ik veel met informatie te maken gehad. Het is boeiend om de zaak nu eens uit de andere kant – informatievoorziening – te benaderen. Bij mijn vorige job bij de Regionale Televisiezender WTV was ik naast journalist trouwens ook IT-verantwoordelijke. Dat blijkt nu een erg nuttige ervaring.

Ik heb me wel altijd aangetrokken gevoeld tot de openbare sector. Op de media was ik wat uitgekeken, daar is zo weinig gelegenheid om ergens grondig op in te gaan. Ik zocht bovendien ook naar een job met meer verantwoordelijkheid. In de Kortrijkse bibliotheek werken 60 mensen. Leiding geven aan die ploeg, gecombineerd met het werken met informatie, heeft de doorslag gegeven.

- *U hebt nu al enkele maanden achter de rug als bibliothecaris. Wat zijn uw eerste indrukken?*

Voor ik hier werkte dacht ik dat ik het aanbod van een openbare bibliotheek wel kende. Dat was in grote lijnen

Bart Noels
 bart.noels@kortrijk.be

ook zo, maar nog elke dag verrast het me hoe enorm dat aanbod wel is. Ik beschouw het dan ook als één van mijn voornaamste opdrachten dat hele aanbod meer bekend te maken.

- *In een interview met een krant (30 oktober 2003) zei u dat u het aanbod in de filialen wil vergroten, dat mensen er meer moeten kunnen dan alleen maar boeken lenen.*

Dat is een mening die ik in mijn korte periode als bibliothecaris heb bijgesteld. Als we met het huidige budget ook gespecialiseerde diensten willen aanbieden, kan dat niet in én de hoofdbibliotheek én de elf filialen. Ik ben ervan overtuigd dat elk filiaal een degelijk basisaanbod moet hebben, maar gespecialiseerde materialen en diensten concentreren we beter in de hoofdbibliotheek. Dat specialiseren heeft trouwens een nadeel. In de hoofdbibliotheek heeft iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid, zijn eigen specialistische kennis. Met de automatisering zal geleidelijk de catalografie wegvallen als taak van de bibliothecaris, zullen de meeste manuele handelingen verdwijnen. Wat overblijft is informatiebemiddeling, de kern van het vak. Nu stel ik vast dat voornamelijk de filiaalhouders dagelijks aan informatiebemiddeling over alles en nog wat doen. Zij staan er alleen voor en moeten dan ook alles kunnen. Zij zijn in mijn ogen de bibliothecarissen van de toekomst.

- *De Kortrijkse bibliotheek is een vzw geworden. Hebt u daar inspraak in gehad en hoe staat u er tegenover?*

De beslissing om voor de werking van de bibliotheek een vzw op te richten, was al genomen voor ik in dienst kwam. Het gebouw, het personeel en ICT vallen nog steeds onder de Stad. Een voordeel voor de Stad is dat de bibliotheek behoedzamer omgaat met haar centen voor de werking. Een voorbeeld: al jarenlang was er niet meer onderhandeld met leveranciers over de prijs van hun diensten. Dat is intussen wel weer gebeurd, met positieve gevolgen. Als bibliothecaris is het ook erg aangenaam zelf te kunnen beslissen over je budget. Wil je een Valentijnsactie op het getouw zetten, dan kan dat op zeer korte tijd en in een grote vrijheid. Dat neemt niet weg dat we aan de Stad verantwoording afleggen voor onze werking. Ik durf trouwens grif toegeven dat het voor mij een geruststelling is dat de Stad nog steeds verantwoordelijk is voor het gebouw en het personeel.

- *Uw voorganger heeft Kortrijk ook een zeer bijzondere bewaarbibliotheek bezorgd. Wat hebt u met deze collectie voor?*

Voor de bewaarbibliotheek geldt ruwweg hetzelfde als voor het aanbod van de gewone bibliotheek: ze is onvoldoende bekend bij de bevolking. Bibliothecarissen hoeven echt niet meteen nieuwe diensten uit te vinden, maar moeten prioritair werk maken van een betere promotie van wat ze hebben en wat ze doen.

Er is wat discussie over of de bewaarbibliotheek en het archief niet beter samengebracht zouden worden in een erfgoedhuis. Ik ben er voorstander van dat de bewaarbibliotheek verbonden blijft met de openbare bibliotheek, zeker voor de publiekswerking.

Trouwens, dat punt wordt in een ruimere context behandeld. In de volgende legislatuur komt er een nieuw gebouw voor de hoofdbibliotheek. Er is een werkgroep gestart die dit dossier voorbereidt, die een inhoudelijk concept uitwerkt, en die ook de plaats van de bewaarbibliotheek in de stad onder de loep neemt... Deze werkgroep blijkt een uitstekend overlegorgaan waar de stad zeker baat bij heeft. Als bibliotheken de letter van het decreet volgen, moeten ze ook meer en meer inspelen op ontmoeting en animatie. In de werkgroep streven wij ernaar een betere samenwerking op te bouwen met het cultureel centrum. We gaan toch niet zelf nóg een zaal voorzien in de bibliotheek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, als er uitstekende infrastructuur voorhanden is in de onmiddellijke omgeving?

In Memoriam Ernest Warlop

Op 15 december 2003 overleed op 68-jarige leeftijd in zijn woonplaats Heule (Kortrijk) de oud-rijksarchivaris van Kortrijk **Ernest Warlop**. Hij doorliep zijn studies geschiedenis aan de Universiteit Gent en werd korte tijd daarna archivaris bij het Rijksarchief. In 1964 al werd hij hoofd van de pas opgestarte afdeling van het Rijksarchief in Kortrijk. Deze functie bleef hij zijn hele verdere loopbaan uitoefenen. De leeszaal van het Kortrijkse Rijksarchief heeft steeds bij genealogen, historici en studenten een uitstekende reputatie gehad qua publieksgerichtheid.

Als historicus verwierf Warlop bekendheid met zijn doctoraatsverhandeling *De Vlaamse adel voor 1300*, waarmee hij promoveerde in 1965. Het internationaal hoog gewaardeerde werk, in vier delen uitgegeven in 1968, verscheen tevens in het Engels. Ook als archivaris bleef zijn voornaamste aandacht uitgaan naar de Middeleeuwen en de familiearchieven. Zijn meest omvangrijke gepubliceerde inventaris is die van het archief van de familie D'Ennetières, maar ook met het archief De Plotho was hij ver opgeschoten. Vanuit zijn werk aan de familiearchieven is zijn belangstelling voor de genealogie te begrijpen. Die gaf aanleiding tot een jarenlang engagement in de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde.

Door zijn studie van de middeleeuwse adel ontwikkelde Ernest Warlop een grote kennis van de zegelkunde en de heraldiek. In deze laatste discipline werd hij een echte autoriteit. In 1977 werd hij lid en voorzitter van de Subcommissie voor Heraldiek, die werd opgericht om het Vlaamse decreet op de wapens en de vlaggen van de gemeenten uit te voeren. Toen deze commissie in 1984 werd omgevormd tot de Vlaamse Heraldische Raad, bleef hij er voorzitter van tot hij in 1997 om gezondheidsredenen moest afhaken. Het werk van de commissie en de Raad onder zijn voorzitterschap is indrukwekkend. Van alle Vlaamse gemeenten, gehergroepeerd door de fusies in de jaren 1970, werden de wapens en de vlaggen kritisch onderzocht, beschreven en voor goedkeuring en toekenning aan de bevoegde minister voorgelegd. Zelfs bij het ontwerpen en het tekenen van de wapendiploma's was Warlop actief betrokken. Zijn wetenschappelijke notities dienden als basis van het in 2002 gepubliceerde standaardwerk *Gemeentewapens in België: Vlaanderen en Brussel*, waar hij naast zijn opvolgster als voorzitter mevrouw Lieve Viaene-Awouters medeauteur van is. Andere publicaties van Ernest Warlop op het gebied van de heraldiek zijn voornamelijk het handboek en tentoonstellingscatalogus *Heraldiek* (1985) en het *Wapenboek van Vlaanderen* (1972).

André Vandewalle, hoofdarchivaris Stadsarchief Brugge
stadsarchief@brugge.be

Nieuwe consulent Archieven, Bewaarbibliotheken en Documentatiecentra

Els Michielsens (*1980) werd op 1 januari 2004 de nieuwe consulent Archieven, Documentatiecentra en Bewaarbibliotheken bij het steunpunt Culturele Biografie Vlaanderen vzw. Zij is licentiate in de Geschiedenis en volgde de GGS-opleiding Archivistiek en Hedendaags Documentbeheer.

Culturele Biografie Vlaanderen vzw is er in de eerste plaats voor de professionele erfgoedzorgers in Vlaanderen en Brussel die actief zijn in archiefinstellingen, bewaarbibliotheken, documentatiecentra, erfgoedcellen, musea en hun aanverwanten. Daarnaast staat Culturele Biografie Vlaanderen vzw ook open voor organisaties en instellingen die acties willen ondernemen om de omgang met het culturele erfgoed verder te ontwikkelen.

Els ondersteunt de Vlaamse archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken onder meer door informatie te verspreiden, vormingsactiviteiten te organiseren, initiatieven uit de sector te coördineren en op te volgen en eigen initiatieven op te zetten.

Huis den Rhyn, Hofstraat 15, 2000 Antwerpen
els.michielsen@erfgoednet.be

Nieuwe Bibliothecaris in Staden

Ann Maertens (*1963) volgde op 2 januari 2004 Gina Pype op als bibliothecaris in Staden. Ann volgde het Graduaat in het Bibliotheekwezen en de Documentaire Informatiekunde, en werkte voordien als bibliotheekbediende in Zedelgem. Zij gunt zichzelf een periode om zich grondig in te werken voordat ze gaat werken aan toekomstplannen.

Bibliotheek "De Gobbe", Ooststraat 2, 8840 Staden
ann.maertens@bibliotheek.be of staden@bibliotheek.be

Ger Schmookprijs voor poëzie

De Jury van de Ger Schmookprijs reikte op 9 maart 2004 de prijs voor 2003 uit aan **Jeroen Messely** voor zijn werk *Alles uit de kast!: naar een optimaal rendement van de poëziecollectie in de openbare bibliotheek*. "Dat gebeurde na een aartsmoelijke beraadslaging", aldus juryvoorzitter Geert Puype. "In totaal waren er zes waardevolle inzendingen, en twee daarvan waren echt aan elkaar gewaagd. Een consensus werd niet bereikt, en daarom werd er uiteindelijk gestemd. Jeroen haalde het daarbij van Bart De Keyser, met zijn goed onderbouwde studie *De culturele erfgoedpolitiek van de Vlaamse overheid en de rol van de gemeente- en stadsarchieven daarin*."

Jeroen Messely brengt in zijn werk een "grondige schets van de poëzie in de openbare bibliotheek en geeft een duidelijke visie op het gebruik van poëzie. Een werk met een hoge praktische bruikbaarheid", aldus nog het juryverslag.

Jeroen Messely ontvangt de Ger Schmookprijs uit handen van VBAD Algemeen Voorzitter Geert Puype. Foto: Marc Engels.

Jeroen noemde zich verheugd met deze prijs. Hij dankte de voormalige bibliothecaris van Wevelgem Lieven Vervenne die hem op het bestaan van de Ger Schmookprijs had gewezen. Ook Karel Vannueten, de promotor van dit eindwerk ingediend aan de Bibliotheekschool van Gent, was hij erg erkentelijk. Tenslotte uitte hij zijn waardering voor de Bibliotheekschool Gent zelf, waar hij een degelijke opleiding heeft genoten; de inzichten die hij daar opdeed, heeft hij dankbaar in dit eindwerk verwerkt.

Een artikel op basis van dit eindwerk is al eerder gepubliceerd in dit tijdschrift, onder de titel *Rijmplekken in de bibliotheek: met vallen en opstaan naar een beter rendement van de afdeling poëzie voor volwassenen* (*Bibliotheek- & archiefgids*, (2003) 2; p. 3-11). Een geactualiseerde versie van het eindwerk van Bart De Keyser verschijnt in het najaar in de reeks Archiefkunde.

Jeroen Messely en Bart De Keyser, van wie de inzendingen aan elkaar gewaagd waren, aldus de jury. Foto: Marc Engels.

BDV-prijs voor thesaurus

Op 29 april organiseerde onze zustervereniging ABD-BVD Inforum 2004. Daar werd ook de jaarlijkse BVD-prijs uitgereikt. Die ging dit jaar naar VVBAD-beleidsmedewerker **Bruno Vermeeren** voor zijn eindwerk *Constructie van een geïntegreerde thesaurus voor gebruik in een vrije-tekstomgeving*. Bruno schreef het eindwerk voor de GGS-opleiding Informatie- en Bibliotheekwetenschap aan (toen nog) de UIA. Hij vroeg zich af of een thesaurus geschikt is om vrije tekst te doorzoeken. Is het mogelijk een thesaurus te gebruiken als opslagmedium voor de kennis van de medewerkers binnen een organisatie? Kunnen die individuele thesauri (semi-automatisch) geïntegreerd worden tot een geheel dat de kennis van de organisatie weergeeft? Na een literatuurstudie en een experiment met vier proefpersonen en acht minithesauri komt de studie tot een voorzichtig positief antwoord op deze vragen.

De andere vier inzendingen

- Dominiek De Meester, Drie maal een kijk op burgers in het geweer in Gent (1830-1848): inventarissen van de archieven van de Gentse Burgerlijke Wacht, van de Gentse Burgerwacht en van de stad Gent over de Burgerwacht (1830-1848)
- Els Michielsen, Achter de coulissen: selectielijst voor het archief van een theatergezelschap en inventaris van het KNS-archief
- Erika Vanhauwaert, Kennismanagement in bibliotheken en documentatiecentra: de ontwikkeling en de evaluatie van een reflectie-instrument voor bibliotheken en documentatiecentra. Breng kennis in beweging
- Claire Vereecken, Onderzoek naar de functionaliteit van geautomatiseerde systemen om tijdschriftartikels opzoekbaar te maken met als doelstelling een forum binnen een bestaande bibliotheek op te richten

Meer informatie over de Ger Schmookprijs en het reglement: www.vvbad.be/01_vereniging/gschmook.html